

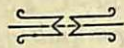
Ապա Բագրատունիները Ուլթիքը ձեռք բերելուց յետոյ, Կիսկիմումն էլ կալուածներ գնեցին:

Հայութիւնը այնքան հալածանքների եւ կոտորածների ենթարկուելուց յետոյ, այնքան բռնի իսլամացումներից յետոյ, վերջին պատերազմի սկզբին դարձեալ քսանուչորս Հայ գիւղեր գոյութիւն ունէին: Խոտորչուքն իր եօթն թաղերով, Սպեր-կենդրոնաւան, Կարմրիկ, Վ. Եւ Ս. Փրթիկներ, Նիխախ, Կուդրաշէն, Խաճաճոք, Կաղմխուտ, Մետկոնց, Մոխրկուտ Վ. Եւ Ս., Կաբան, Բաղի, Թորոսեց, Բաղդասարեց եւ Փրոփկներ:

Հանձնակալ:

ԱՏՐՊԵՏ

(Շարունակելի:)

Ս Ա Տ Ե Ն Ա Ռ Օ Ս Ա Կ Ա Ն

Ընդարձակ Տարեցոյց Ս. Փ. Ազգ. Հիւանդանոցի. Նոր Շրջան. Գ. Տարի: Կազմեցին Թ. Ազատեան - Մ. Զուհաճեան: Կ. Պոլիս 1927: Տպագրութիւն «Կիւլթէնպէր» Գին՝ 200 դրուշ, արտասահման՝ 1.50 տուլար:

Եւտի-Գուլէի Ազգին Տան «Ընդարձակ Տարեցոյց», մասնաւորապէս վերջին տարիներու տեսակ մը ժամագրավայրն հանդիսացած է Հայ մաքի ու գրչի լաւագոյն հոյի մը: Հեռու լոկ Ս. Փրկիչ Հիւանդանոցի նեղ շրջանակին մէջ սահմանափակուած ըլլալէ՝ ան իր 448 էջոց պատկանելի հատորովը համայնապատկեր մը կ'ընծայէ գրեթէ ամբողջ Հայութեան ու զանազան Հայ Գաղութներու ներքին կեանքին ու ընթացիկ վիճակի մասին:

Հոն մի առ մի դասաւորուած են մատենագրական, ուսումնասիրական, բանաստեղծական, օրագրական, կենսագրական, բժշկական, օրէնսգիտական, վիճակագրական, տեղագրական եւն եւն բազմապիսի հիւթեղ ու մշակուած յօդուածներ: Իբրեւ օրինակ՝ յիշենք քանի մը հատ յանուանէ. Յակոբ Օշական՝ «Մատենագրութեան համար (Ղազար Փարպեցի)», էջ 29—46. Համաստեղ՝ «Փետայ Օվան» (էջ 47—52), Յակոբ Մնձուրի՝ «Քոյրը» (էջ 65—69), Տիկ. Հայկանոյշ Մառք՝ «Խենդի սէր» (էջ 72—76), Թ. Ազատեան՝ «Անվերջանալի Տարին» (եղեակ Տէմիրճիպաշեան), էջ 84—92, Հ. Վ. Հացունի՝ «Գնութեան յարկերը Հայաստանի մէջ» (էջ 137

—143), Լուծփիկ Գուլումճեան՝ «Ընդհանուր տեսութիւն Թուրքիոյ արդի օրէնքներուն վրայ» (էջ 313—322): Տեղագրական բաժնէն՝ Յովակիմ քհն. Բարսեղեան՝ «Պարսկահայ Գաղութը» (էջ 255—263), «Հայերը Ռումանիոյ մէջ» (էջ 346—355), Ա. Ամիրխանեան՝ «Քալիֆոռնիոյ Հայ Գաղութը» (էջ 356—357), «Գանատահայ Գաղութը» (էջ 358—361), «Զուլիցերահայ Գաղութը» (էջ 362—366) եւն:

Ճոխ է Տարեցոյցին գեղարուեստական մասը, ուր Հրանդ Ասատուր կու տայ «Արեւելեան Թատրոն»-ի 1866—1874 շրջանի պատկերը՝ իր շահեկան ուսումնասիրութիւնը զարդարելով բազմաթիւ հայ դերասան-դերասանուհիներու նկարներով (էջ 170—215), Սիւլի՝ «Աղջկան մը» (էջ 216—217), Հրանդ Ալեանք՝ «Նկարչական նոր հոսանքները» (էջ 219—233), Ա.՝ «Տաղանդաւոր մանրանկարիչ մը» (էջ 238—242), Դկար. Ալաշ-Վերտի Որդի՝ «Սիրտը» (բժշկական), էջ 265—268, Դկար. Մ. Գալփեան՝ «Հին ու արդի Ատամնաբուժութիւնը եւ Ժողովուրդը» (էջ 269—273), Դկար. Վ. Թորգոմեան՝ «Ս. Փրկչեան Ազգային Հիւանդանոցի Բժշկիչները» (1866—1888), էջ 274—283 եւն:

Առանձին ամփոփ բաժին մը նուիրուած է Փղր-Ասիոյ ներքին գաւառներու մէջ գտնուող Հայութեան մասին (էջ 337—346): Գունագեղ փունջ մըն ալ հայ Ժողովրդական երգերու՝ Մշոյ (էջ 107 եւ 169), Սեբաստիոյ (էջ 109—111 եւ 168), Ակնայ (էջ 112—114) եւ Վանայ (էջ 167—168) բարբառով՝ սփռած է հոն իրեն առանձնայատուկ հաճելի բոյրը: Համառօտ տեսութիւն մը կը պարզէ Եւտի-Գուլէի Գթութեան Յարկին ներկայ վիճակը (էջ 394—414): Վերջապէս՝ յատուկ բաժին մը կը խօսի անցնող տարուան ընթացքին անհետացող հայ գէմքերու վրայ (էջ 427—437): — Աւելի քան 110 լուսատիպ պատկերներ յօդուածագիր եւ ուրիշ անձերու, տեղերու, շէնքերու եւ այլ իրերու՝ կենդանի ու կատարեալ ամբողջութիւն մը կու տան բովանդակ գործին:

Կը յաղթենք որ Ս. Փ. Ազգային Հիւանդանոցը, որ 95 տարիներէ ի վեր ամբողջ Ազգին տաք գուգուրանքին առարկայ եղած է՝ այսուհետեւ ալ ունենայ իր միշտ նախորդ տարիները գերազանցող ստուար ու ճոխ բովանդակութեամբ օժտուած Տարեցոյցները:

Հ. ԵՓՐԵՄ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

